

**? “Χρειάζεται αναδιάρθρωση των δομών
και υποδομών της οικονομίας και της κοινωνίας”**

**/Μιλά σήμερα στην ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ο κ. Ηλίας Καραγιάννης ο οποίος είναι καθηγητής
Επιστήμης, Τεχνολογίας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του Πανεπιστημίου George
Washington**

~

Συνέντευξη στον Αποστόλη Ζώη - 9 Ιανουαρίου, 2011

“Η καινοτομία θέλει αρετή και τόλμη όπως και η ελευθερία και σήμερα οι δυο αυτές συνθήκες κοινωνικο-οικονομικής ύπαρξης (ανταγωνιστική και βιώσιμη ανάπτυξη και εθνική αυτοκυριαρχία) είναι άμεσα συνυφασμένες και επί πλέον διαμορφώνονται σε ολοένα περισσότερο παγκόσμια πλαίσια που συνεπάγεται ολοένα και ευρύτερους αλλά και μακροπροθέσμους γεω-οικονομικούς, γεω-πολιτικούς και γεωστρατηγικούς ορίζοντες”.

Αυτά δηλώνει σήμερα στην ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ο κ. Ηλίας Καραγιάννης ο οποίος είναι καθηγητής Επιστήμης, Τεχνολογίας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του Πανεπιστημίου George Washington. Ο κ. Καραγιάννης προτείνει ένα διαφορετικό μοντέλο για την προώθηση της οικονομικής κινητικότητας στην Ελλάδα, ενώ αναφέρεται και στην ελληνική οικονομία σε συνάρτηση με το μηχανισμό στήριξης.

Η συνέντευξη

-Έχετε δηλώσει ότι «η καινοτομία είναι κρίσιμης σημασίας για την ενίσχυση της Ελληνικής οικονομίας”. Χρειάζονται, είπατε, καλές ιδέες που μπορούν να εξελιχτούν σε λειτουργικές λύσεις και επικερδείς επιχειρήσεις και η Ελλάδα διαθέτει ανθρώπους με γνώσεις και ιδέες... Μπορείτε να αναφερθείτε πιο αναλυτικά;

«Πράγματι, στα πλαίσια του εντεινόμενου παγκοσμίου ανταγωνισμού και σε συνδυασμό με την εντεινόμενη κρίση στην Ελλάδα και την Ευρώπη, η βιώσιμη επιχειρηματικότητα (οικονομικά και περιβαλλοντικά) με βάση την καινοτομία και η ανάπτυξη ενός στρατηγικά δομημένου και προσανατολισμένου χαρτοφυλακίου τεχνολογιών και νεόδμητων εταιρειών η τεχνοβλαστών αποτελούν κεντρικούς πυλώνες μιας σφριγηλής ανταγωνιστικότητας - που μπορεί δηλαδή να παραμείνει επιτυχής διαχρονικά και με τρόπο προσαρμόσιμο σε νέες και συχνά απρόβλεπτες προκλήσεις ανταγωνισμού. Είμαι σε επαφή και συνεργασία με πολλούς καινοτόμους ερευνητές και εφευρέτες με επιχειρηματική δράση σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης και έντονη εξωστρέφεια (εστιασμό σε παγκόσμιες αγορές) στην Ελλάδα. Πιστεύω ότι αν αυτοί οι άνθρωποι που δρουν στα πανεπιστήμια, στα ΤΕΙ αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία διευκολυνθούν κατάλληλα, θα έχουν αθροιστικά και μεσο-πρόθεσμα ορατά αποτελέσματα όχι μόνο οικονομικής αλλά και κοινωνικής φύσεως - δηλαδή θα βοηθήσουν στην καταπολέμηση του κυνισμού, της απαισιοδοξίας και του βραχυπροθεσμικής προοπτικής - και ιδίως για τους νέους θα αποτελέσουν φάρους έμπνευσης και αυτο-δραστηριοποίησης”.

-Το έργο σας εστιάζεται στην διασύνδεση επιστημόνων και ατόμων που μπορούν να βοηθήσουν στη χρηματοδότηση επιχειρηματικών προσπαθειών... Ποιο ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα ελληνικά πανεπιστήμια; Πώς πρέπει να αντιδράσουν σε μια τέτοια προοπτική;

“Λειτουργώ όντως σαν καταλυτής και θρυαλλίδα τεχνο-οικονομικών διαδικτυώσεων με στόχο την διασύνδεση και συνεργασία επιστημόνων, ερευνητών, επιχειρηματιών και επενδυτών στην Ελλάδα και με διασύνδεση / εστιασμό σε αγορές του εξωτερικού - με αρχή τις ΗΠΑ. Στόχος είναι η ενδυνάμωση της έρευνας στην Ελλάδα με επίτευξη επιτυχούς ποιοτικής και ποσοτικής μεταφοράς και εμπορευματοποίησης των προϊόντων ερευνάς εν είδη λύσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας (προϊόντα και υπηρεσίες) και επιτυχούς τοποθέτησης τους (πραγμάτωση καινοτομίας) σε μεγάλες διεθνείς αγορές. Τα ελληνικά πανεπιστήμια πρέπει να αναλάβουν τις εξής δράσεις:

1. συστηματική αποτύπωση και αξιολόγηση των υπαρχουσών εφευρέσεων και τεχνολογιών που έχουν προκύψει από την μέχρι τώρα έρευνα,

2. κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και δόμηση μιας στρατηγικής μεταφοράς και εμπορευματοποίησης των εν λόγω τεχνολογιών μέσω τεχνοβλαστών και στρατηγικών συμμαχιών, προσέλκυσης επενδύσεων υψηλού κινδύνου,

3. ανάπτυξη μιας αναπτυξιακής στρατηγικής με σφαιρική προσέγγιση μέσα στα πλαίσια ενός Εθνικού Συστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΚΕ) όπου πανεπιστήμια, βιομηχανία, κυβέρνηση αλλά και η κοινωνία των πολιτών θα συμμετέχουν με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα για επίτευξη της σφριγηλής ανταγωνιστικότητας που ανέφερα πριν εν είδη μιας Τετραπλής Έλικας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΤΕΚΕ). Προφανώς τα πανεπιστήμια είναι μέρος της συνολικής προσπάθειας και δράσεις όπως αναπτυξιακοί νομοί και άλλες τέτοιες κυβερνητικές αλλά και βιομηχανικές πρωτοβουλίες είναι σημαντικές. Επί πλέον, δομές όπως η Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας (για την οποία παρείχα σημαντική εμπειρογνωμοσύνη και τεχνογνωσία για τον σχεδιασμό των κριτηρίων εισδοχής εταιρειών) καθώς και οι Πόλοι Καινοτομίας αλλά και Συνεργατικοί Σχηματισμοί (όπως το Corralia) είναι σημαντικά δομικά στοιχεία του ΕΣΚΕ αρκεί να γίνει πραγματική στρατηγική ενσωμάτωση τους στο ΕΣΚΕ και όχι όπως μέχρι τώρα κατακερματισμός η ακόμα και κερδοσκοπία γης.

4. η στρατηγική αυτή θα πρέπει να εμπεριέχει στοιχεία αειφόρου πνευματικής και τεχνολογικής ανάπτυξης μέσω προγραμμάτων και δράσεων ανταλλαγών και επισκέψεων καθηγητών της ορογένειας αλλά και από άλλες χώρες με κατάλληλη κατάρτιση και δεξιότητες με συνεχόμενο τρόπο ώστε οι ακαδημαϊκοί αυτοί να λειτουργήσουν σαν αλυσίδες μεταφοράς τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών έρευνας και ανάπτυξης. Ένα άλλο στοιχείο αυτής της στρατηγικής θα πρέπει να είναι μια ενδεδειγμένη και διαδραστική συνεργατική σχέση μεταξύ των πανεπιστημίων και βιομηχανικών και κυβερνητικών φορέων ενδο- και εξω-Ελλαδικών (για παράδειγμα Δημόκριτος, Fraunhofer Gesellschaft, EU JRC, US NIST, US NIH, κλπ) καθώς και με μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις και τεχνοβλαστούς αλλά και συνεργατικούς σχηματισμούς, πόλους καινοτομίας και άλλους φορείς και δράστες καινοτομίας.”.

-Από όσα έχω πληροφορηθεί, προσπαθείτε να φτιάξετε δίκτυα επαφών με επιστήμονες και επενδυτές για την προώθηση καινοτόμων εφαρμογών στην διεθνή αγορά. Τι ακριβώς προτείνεται;

“Όντως και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και σύντομα θα υπάρξουν και άλλες δημοσιεύσεις σχετικά. Αυτά τα δίκτυα της ορογένειας αλλά και της Ελληνικής επικρατείας, είναι κρίσιμα δομικά στοιχεία του ΕΣΚΕ και της ΤΕΚΕ που ανέφερα πριν γιατί λειτουργούν σαν καταλύτες και επιταχυντές διεργασιών και ζυμώσεων παραγωγής και σύνθεσης γνώσης με απόρροια πιο ποιοτική και βιώσιμη επιχειρηματικότητα και καινοτομία και την ρευστοποίηση της παραγόμενης γνώσης στην Ελλάδα με επιτυχή εισαγωγή προϊόντων και υπηρεσιών στις διεθνείς αγορές”.

-Υπάρχει φάρμακο για την ελληνική οικονομία έξω από το μηχανισμό στήριξης του ΔΝΤ; Ποια η άποψή σας;

“Καταρχήν δεν πιστεύω ότι η παρέμβαση του ΔΝΤ και της ΕΕ αποτελούν από μόνες τους ικανή “θεραπεία” η λύση - απλώς είναι μια πίστωση χρόνου και ίσως πόρων - αλλά με πολύ ακριβό αντίτιμο - για να υλοποιηθούν οι απαραίτητες αλλαγές και πρωτοβουλίες. Από την μια χρειάζεται μια εξυγίανση και αναδιάρθρωση των δομών και υποδομών (θεσμικών, άυλων και υλικών) της οικονομίας και εν μέρη και της κοινωνίας καθώς επίσης και εκ βάθρων και ίσως διαγενεακά αλλαγή νοοτροπιών και τρόπου διαμόρφωσης προσδοκιών προσωπικών η επαγγελματικών μέσα στα πλαίσια επαναδόμησης του κοινωνικο-οικονομικού συμβολαίου που λαμβάνει χώρα είτε το θέλουμε είτε όχι στην Ελλάδα αλλά και πολλές άλλες χώρες. Από την άλλη και με υποβοήθηση της δράσης που μόλις ανέφερα είναι απολύτως κρίσιμη η δόμηση του ΕΣΚΕ και η υλοποίηση της ΤΕΚΕ (πυρηνικό στοιχείο και υπομόχλιο αλλά και παράγων επιτυχίας για αυτά θεωρώ ότι είναι η δημιουργία ενός υπερ-κομματικού, καθαρά τεχνοκρατικού Υπουργείου Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΥΚΕ) με συμμετοχή Ελλήνων (με ουσιαστική και ίσως αρχικά κυρίαρχη παρουσία ανθρώπων της ορογένειας από τον πανεπιστημιακό, βιομηχανικό και κυβερνητικό χώρο) αλλά και άλλων εθνικοτήτων ειδικών). Αυτό θα λειτουργήσει σαν ο Συνήγορος του Καινοτόμου και Επιχειρηματία στην Ελλάδα και θα συνεργαστεί με άλλα παρόμοια υπουργεία που ήδη υπάρχουν σε άλλες χώρες της ΕΕ. Επιπλέον αυτό θα αποτελούσε και ουσιαστική θεσμική ενδομέτωση για διασύνδεση και συνεργασία με θεσμούς, προγράμματα και δράσεις της ΕΕ στα πλαίσια του Σχεδίου Ένωσης Καινοτομίας 2020 (Innovation Union 2020) που ανακοίνωσε η ΕΕ τον περασμένο Οκτώβριο και στη δόμηση του οποίου είχα και εγώ συμμετοχή και συμβολή μετά από συναντήσεις με την Επίτροπο Quin η στην Ουάσιγκτον τον περασμένο Ιούνιο”.

-Γιατί φτάσαμε ως εδώ; Ποιοι έχουν κυρίως τη μεγαλύτερη ευθύνη;

“Όλοι έχουν κάποια ευθύνη μεγαλύτερη η μικρότερη και διαφορικής έντασης και φύσης. Επίσης η πρόοδος που επιτεύχθηκε έτσι και όπως έγινε είχε σημαντικές ζημιές παράλληλα με οποία οφέλη (εισδοχή στην ΕΕ καθώς και υιοθέτηση του Ευρώ με πολιτικά και όχι μόνο αξιοκρατικά κριτήρια, άναρχη ανάπτυξη πυροδοτούμε από χρηματοδότηση της ΕΕ με ανεπαρκείς ελέγχους, διαφάνεια και ανώριμες νοοτροπίες που επέτρεψαν την δημιουργία μιας τάξης κρατικοδίαιτων και όχι ανταγωνιστικών επιχειρηματιών και σχετικών ισχυρών ειδικών συμφερόντων τα οποία διαχρονικά συνέτειναν στον παραγκωνισμό της υγιούς, βιώσιμης επιχειρηματικότητας και στην

ανάπτυξη κυνισμού, την δαιμονοποίηση της επιχειρηματικότητας και την εξίσωση της καινοτομίας με "κενοτομία"). Στο πλαίσιο αυτό έγινε και παραγκωνισμός σημαντικού μέρους της ποιοτικής πανεπιστημιακής έρευνας με συνέπεια περιορισμένη δυνητικά απορρέουσα ανάπτυξη εξ αιτίας ακριβώς των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων χρηματοδότησης έρευνας (το Ευρωπαϊκά Προγράμματα Πλαίσια - European Framework Programs) που κατά ειρωνικό τρόπο οδήγησαν στην μετατροπή πολλών πανεπιστημιακών ερευνητών και κέντρων σε άτυπα γραφεία συμβουλών προσέγγισης Ευρωπαϊκών κεφαλαίων. Με άλλα λόγια τα Ευρωπαϊκά κονδύλια έγιναν αυτοσκοπός και όχι μέσο και μόχλευση για πραγματικά ποιοτική ερευνά, καινοτομία, επιχειρηματικότητα και εν τέλει ανάπτυξη. Η καινοτομία θέλει αρετή και τόλμη όπως και η ελευθερία και σήμερα οι δυο αυτές συνθήκες κοινωνικο-οικονομικής ύπαρξης (ανταγωνιστική και βιώσιμη ανάπτυξη και εθνική αυτοκυριαρχία) είναι άμεσα συνυφασμένες και επί πλέον διαμορφώνονται σε ολοένα περισσότερο παγκόσμια πλαίσια που συνεπάγεται ολοένα και ευρύτερους αλλά και μακροπρόθεσμους γεωοικονομικούς, γεωπολιτικούς και γεωστρατηγικούς ορίζοντες. Επίσης απαιτεί έναν ώριμο και κοινωνικά υπεύθυνο και όχι πρωτόγονο καπιταλισμό η "καπιταλισμό της ζούγκλας" όπως αποκαλείται. Τον ώριμο καπιταλισμό έχω αποκαλέσει σε άρθρο μου του 2009, "δημοκρατικό καπιταλισμό" και είναι υπαρκτός πιστεύω περισσότερο σε χώρες όπως αυτές της Σκανδιναβίας όπου εκεί η οικονομία υπηρετεί την κοινωνία και αυτή τον πολίτη αντί να έχουμε καταδυνάστευση της κοινωνίας από την οικονομία και κατά προέκταση καταδυνάστευση του πολίτη από την οικονομία και το κράτος, σε περιπτώσεις όπου έχουμε λιγότερο "ώριμο" καπιταλισμό. Στην Ελλάδα η ανωριμότητα του καπιταλισμού έχει συντελέσει διαχρονικά σαν τροχοπέδη ανάπτυξης και ίσως και παράγων δυνητικής αποτυχίας μιας ανεπτυγμένης χώρας όπως η Ελλάδα στην τωρινή συγκυρία (το σύνδρομο αποτυχίας ανεπτυγμένου κράτους - The Failed Developed State Syndrome). Συνεπώς ίσως είναι μαθηματικά βέβαιο ότι εάν έχουμε μια πολιτική και κατά προέκταση κομματική θεώρηση και προσέγγιση με ορίζοντα τις επόμενες εκλογές, θα έχουμε πάντα μια ανεπαρκώς στρατηγική και μια περισσότερο του δέοντος πολιτική/κομματική προσέγγιση στην θέσπιση και υλοποίηση δράσεων μέσα στα πλαίσια του ΕΣΚΕ και της ΤΕΚΕ όπως προανέφερα. Συνεπώς είναι σημαντική η υπερκομματική και ακόμα διεθνιστική προσέγγιση με κατάλληλα κριτήρια αξιοκρατίας και διαφάνειας στην θέσπιση και εξουσιοδότηση του υπουργείου Καινοτομίας και επιχειρηματικότητας (ΥΚΕ) κατά τα προηγούμενα σχόλιά μου ώστε αυτό να λειτουργήσει σαν αρχιτέκτονας αλλά και θεματοφύλακας μιας στρατηγικής πραγματικά επιτυχούς και ακόμη αειθαλούς ανάπτυξης με πυλώνες την βιώσιμη επιχειρηματικότητα και σφριγηλή ανταγωνιστικότητα".